

Examenbespreking VMBO – maatschappijleer 2

Dinsdag 31 mei 16.00-16.30 (vmbo bb) & 16.30-17.30 uur (vmbo kb en g/tl)

Aanwezig: 13 docenten (inclusief NVLM-bestuursleden)

Opmerking: **Het antwoordmodel van het CvE is bindend.** Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Het verslag geeft slechts de discussie weer die gevoerd is over mogelijke antwoorden.

Opmerkingen vmbo bb:

- Resultaten over het algemeen slecht.
- Het examen is op de computer afgenomen. Docenten hebben daar bezwaar tegen. Er is een duidelijke voorkeur voor een papieren versie.
- Als docent kun je geen commentaar geven, omdat je de vragen niet ziet/weet. Volgend jaar graag ook de mogelijkheid voor docenten om de vragen direct te bekijken.
- Daarnaast voor docenten ook de mogelijkheid creëren om de uitslag per vraag te bekijken.
- Probleem: er zijn verschillende examens, die ook nog eens op verschillende momenten worden afgenomen. Digitaal en papier en 1^e en 2^e versie. School bepaalt zelf wat wanneer plaatsvindt.
- Meerkeuzevragen: redelijk korte teksten en dat lukte wel. De open vragen waren veel lastiger. Dit door de formulering van de opdracht en de te gebruiken bronnen. Teksten vaak lang. Dit geldt ook voor gl/tl.
- Leerlingen zitten op laag niveau en nemen bijv. een spotprent letterlijk. De logica van veel leerlingen wordt niet begrepen door de examenmakers.
- Vraag 35 (papieren versie) over div. antwoorden bij vraag over grafiek over ID-bezit. Antwoord wat inhoudelijk juist is en overeenkomt met de richting van het correctiemodel goed rekenen.

Vraag: Komen de digitale examens ook beschikbaar voor gebruik op scholen? Bijv. via examenblad.nl?

Opmerkingen vmbo kb:

- In het algemeen leuk examen, maar resultaten minder.
- Soms teksten die overbodig waren voor de vraag.
- Kaderleerlingen zitten dicht tegen tl aan vanwege de mogelijkheid tot doorstroming naar mbo niveau 4.

Opmerkingen t.a.v. de vragen:

Vraag 3:

Skimming als materieel gevolg is fout. Het gaat hier om crimineel gedrag.
Klantenverlies voor de banken is wellicht te verdedigen.
De banken hebben geen geld meer, zodat de overheid het moet oplossen: niet goed rekenen.
Voordeel dat vraag uit 2 delen bestaat, die elk een punt waard zijn.

Vraag 4:
Massamedia maken het door sensatie erger, dan het is te verdedigen aldus de meeste aanwezigen.

Vraag 7:
Uitspraak 3: het woord "minder" wordt door veel leerlingen over het hoofd gezien.

Vraag 9:
Goede vraag.

Vraag 12:
Instinker. Het begrip plaatsgebonden leidt veel leerlingen naar mogelijkheid A.

Vraag 13:
Leerlingen komen altijd in problemen met de verschillende rechters, vooral begrip kantonrechter.

Vraag 14:
Lastig. Veel leerlingen kiezen A – gevangenisbeleid.

Vraag 15:
Recht op laatste woord staat niet in correctievoorschrift en is volgens de aanwezigen wel te beschouwen als één van de rechten van een verdachte.

Vraag 16:
Veel leerlingen vullen mogelijkheid D in en dat is niet juist. D is een beroepsgroep en niet OSM.

Vraag 21:
De Officier van Justitie mag af en toe ook boetes en straffen uitdelen. Hier worden regelmatig fouten gemaakt. = Officier zit af en toe op de stoel van de rechter, dus OM deels ook bezig met rechtspraak. Niet goed rekenen, want OM mag al **vastgestelde straf** voor overtreding toepassen = dus geen rechtspraak.

Vraag 22:
Een deel van de leerlingen vult 2 antwoorden in, maar die staan al per antwoord aangegeven. Het 1^e antwoord rekenen? Dat mag niet van het correctievoorschrift en dat is bindend. Dus het hangt af van de welwillendheid van de 2^e corrector of die dat wil goedkeuren.

Vraag 26:
Instinker. Leesvraag.

Vraag 27:
Leuke vraag. Maar nadeel (dat opgaat bij meerdere vragen): 2 dingen noemen levert 1 punt op. Heb je maar 1 punt goed, dan 0 punten.

Vraag 28:

Bij het antwoord gaat het om zin 9 en 10. Veel leerlingen noemen ook regel 7 en 8. Als er 7 t/m 10 genoemd wordt, dan valt dat volgens de aanwezigen ook goed te rekenen. Regel 7-9 idem, want de kern staat in regel 9.

Vraag 29:

Er is een enorm aantal mogelijkheden. Protestactie is geen machtsmiddel. Brief sturen naar politici kun je tot "toegang tot politici" rekenen.

Vraag 31:

Veel leerlingen die het niet goed hebben. Volgorde 4321 lijkt ook logisch. Veel leerlingen hebben 3241 als volgorde, wat fout is. Over de juiste volgorde kan je discussiëren.

Vraag 32:

Verschillende benaderingen van een maatschappelijk vraagstuk. Hoort dit bij Kader?

Vraag 36:

Veel leerlingen vullen A in. Bericht op zich is D en gevolg is A. Lees je de zaak niet goed, dan kom je bij A uit. Gemene vraag.

Vraag 38:

Kwestie van leren. Wegstrepen van fouten en de juiste blijft over.

Vraag 39:

Partij oprichten vinden de aanwezigen ook een goed antwoord.

Vraag 44:

Veel leerlingen snappen de vraag helemaal niet en produceren compleet andere antwoorden. Moeilijke, rare vraag. Waardeloze vraag.

Rekenvaardigheid. Heb je 1 en 3 fout, dan ook 2 en 4 fout. Bij wiskunde hoor je door te rekenen.

CDA wordt door veel leerlingen als rechts gezien.

In de voorschriften voor de correctie (deel 2, punt 2-5 en 2-6) staat dat je na een fout in met die fout moet doorrekenen. Wij adviseren dat ook te doen bij deze vraag, want het is een rekenvraag, waarbij je na een fout de mist in gaat als je die fout niet meerekent.

Opmerkingen vmbo gl/tl:

Een deel van de opmerkingen staat bij kader. Hier alleen verwijzing naar de vraag bij kader.

- Meerkeuzevragen: redelijk korte teksten en dat lukte wel. De open vragen waren veel lastiger. Dit door de formulering van de opdracht en de te gebruiken bronnen. Teksten vaak lang.
- Algemene indruk: op zich een aardig examen, maar de resultaten zijn niet geweldig.

Vraag 3:

"Klantenverlies voor de banken" en "schadeclaim die banken ontvangen": wellicht te verdedigen. Zie ook vraag 3 van vmbo kader.

Vraag 5:

Weinig leerlingen hebben deze vraag goed. Kern gaat om aanleren van gedrag. Veel leerlingen nemen teksten over uit woordenboek, die vervolgens niet kloppen. Socialisatie kom je tegen bij oorzaken van criminaliteit. Definitie hoort bij M-1 en wordt genoemd bij M-2.

Vraag 7 = Vraag 9 van vmbo kader

Vraag 8:

Omschrijving goed rekenen. Privacy niet goed. Idem gelijk voor de wet, rechtszekerheid.

Vraag 10:

Veel leerlingen gaan de mist in. Begrip kantonrechter is een oud begrip. Zie ook vraag 13 van vmbo kader.

Vraag 11:

Veel leerlingen gaan met no. 3 in de fout.

Vraag 15:

Veel leeswerk. Gekke vraag. Meeste leerlingen gaan in de fout. Ingewikkeld ook qua Nederlands. Heeft meer weg van begrijpend lezen.

Vraag 16:

Begrip jurisprudentie. Staat wel in de eindtermen. Algemeen idee: Dit is geen vmbo-vraag.

Vraag 17:

Mogelijkheid A lijkt ook verdedigbaar, maar is fout.

Vraag 25:

Onderwerp EU is en blijft lastig voor leerlingen.

Vraag 26:

Cartoons zijn en blijven lastig en voegen niets toe aan de vraag. Dit komt vaker voor. Bron absoluut niet nodig om de vraag te beantwoorden.

Vraag 27:

Opletten: zie vraag 44 van vmbo kader.

Analyse

Leuk onderwerp.

Teksten okee, maar afb., 1 blz. 7, veel te veel info in 1 afbeelding. Het was beter geweest deze afbeelding in onderdelen te verdelen. Voor leerlingen zijn teksten op Spits- of Metroniveau heel geschikt. Volkskrant e.d. hebben vaak een te hoog niveau.

Vraag 33:

Voorkomen van iets. Dan kan je het voorkomen. Verband moet in het antwoord zitten. Afschrikken van valt te verdedigen volgens de aanwezigen.

“Staken in groepen” valt te verdedigen. Evt. staken ook.

Lobbyen ontbreekt in het correctievoorschrift.

Boycot? Keur je alleen staken goed, dan zou je boycot ook kunnen verdedigen. Het zou handig zijn als bij zo'n vraag de opdracht stond om een verklaring te geven voor je antwoord.

Dat scheelt discussie.

Omkopen als mogelijkheid wordt ook genoemd, maar afgekeurd.

Vraag 35:

Kenmerken. 4 stuks. Leren/stampen van de kenmerken.

Veel punten voor deze vraag. Veel leerlingen gaan de mist in.

Ondanks vetgedrukt **twee andere** nemen leerlingen toch de al genoemde 2 mogelijkheden.

Vraag 36:

“Regering”: te verdedigen. “Inwoners van Roosendaal”: te verdedigen. Je mag van leerling verwachten dat hij/zij in algemene termen rekent. Beetje generaliseren kan.

Begrijpend lezen.

Drugskoeriers baan kwijt is niet goed te rekenen.

Personeel Coffeeshop baan kwijt wel te verdedigen.

Vraag 37:

Vier punten is te veel voor deze vraag. Interessant voor de lezer? Sensationeel dat mensen het gaan lezen. OK. Als het hier verder gaat met veel mensen last van, niet goed rekenen.

Let op: als na “..criterium.. want,..” een goede reden volgt, dan kun je wel een punt geven.

Vraag 39:

Discriminatie: te verdedigen. Artikel 1 van de grondwet: ook te verdedigen. Vrij verkeer van goederen en diensten is een EU-regel en geen kenmerk van de rechtsstaat. Dus fout.

Vraag 44:

Kenmerken als hier/daar en toen/nu kun je verdedigen. Alleen vergelijken is OK.

Vraag 46:

Vraag is lastig gesteld. Voor veel leerlingen onbegrijpelijk. Vaak verkeerde teksten gebruikt. Jammer dat leerlingen geen eigen mening mogen geven. Dat wordt ze aangeleerd in de les. Met kloppende argumenten.

Docenten verwachten een bepaalde lijn. Deze wordt niet gevolgd bij het CSE.